

Utbildningsinspektion i Sörmjölle skola förskoleklass och grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Sörmjölle skola	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sörmjölle skola den 27 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sörmjölle skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sörmjölle skola intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1–5 och förskoleklassens verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Sörmjölle skola

Sörmjölle skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	34
Förskoleklass	13
Grundskola	40

Sörmjölle skola ligger i Sörmjölle by cirka två mil söder om Umeå. Skolan ingår i kommunalsområdet för Hörnefors.

Sörmjölle skolas verksamhet omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–5 samt skolbarnsomsorg. Verksamheten är organiserad i fyra elevgrupper; förskoleklass, årskurserna 1–2, årskurs 3 och årskurserna 4–5. Skolans personal ingår i ett enda arbetslag där även skolbarnsomsorgens personal ingår.

Rektorn som ansvarar för skolan ansvarar även för förskolan Korallen, med tre avdelningar, som ligger i samma byggnad som skolan. Denna rapport behandlar inte förskolans verksamhet.

Sörmjölle skola byggdes 1993. Många av eleverna bor i Sörmjölle, men ett stort antal elever åker skolskjuts till skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sörmjölle skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Sörmjölle skola erbjuder som helhet en utbildning av god kvalitet. Resultatet av värdegrundsarbetet och elevernas kunskapsresultat är i huvudsak gott. Det råder en god stämning vid skolan och eleverna är trygga. Elevinflytandet över undervisningen behöver stärkas. Elever får det stöd de behöver. Ledningen fungerar bra men skolans pedagogiska ledarskap bör utvecklas. Arbetet med kvalitetsredovisningen behöver förbättras. Verksamheten vid Sörmjölle skola har goda personella och materiella förutsättningar.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör bli bättre på att informera elever och föräldrar om målen i kursplanerna i alla ämnen.
- Elevernas inflytande över undervisningen behöver förbättras.
- Kvalitetsredovisningen bör ges en tydligare struktur och personalen bör involveras i processen på ett bättre sätt.
- Skolans pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Skolan bör säkerställa att undervisning ges i samtliga naturorienterade ämnen i sådan utsträckning att eleverna har möjligheter att nå målen för årskurs 5.
- Formerna för elevens val bör tydliggöras så att det säkerställs att de olika valen blir en fördjupning i enlighet med kursplanernas mål.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen och i årskurserna 1–5 ges goda förutsättningar att utvecklas enligt läroplanens intentioner. Vid inspektionstillfället såg inspektörerna flera exempel på elevernas lust att lära och nyfikenhet. God samverkan mellan förskoleklass, grundskola och skolbarnsomsorg ger eleverna goda möjligheter att nå målen. Skolan bör dock bli bättre på att informera elever och föräldrar om målen i kursplanerna för respektive ämne, särskilt i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Skolan använder sig av observationer, tester, diagnoser, läsutvecklingsschema (LUS) och nationella ämnesprov för att följa elevernas kunskapsutveckling. Sörmjölle skola har påbörjat arbetet med individuella utvecklingsplaner (IUP) och målet är att utarbeta en gemensam plan för Hörnefors kommunalsområde.

Resultatet av nationella prov för årskurs 5 läsåret 2004/05 visar att 33 procent av eleverna inte uppnått målen i svenska och engelska. I matematik är resultatet betydligt bättre där cirka 7 procent av eleverna inte uppnått målet för godkänt. I Umeå kommuns test för läsning och stavning i årskurs 3 uppvisar Sörmjölle skola ett resultat som ligger nära medelvärdet för hela kommunen i läsning och något över medelvärdet i stavning.

Inspektionen visar att skolan följer upp och analyserar den enskilde elevens kunskapsutveckling på ett bra sätt i ämnena svenska, matematik och engelska, men arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen behöver förbättras. Arbetet med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat i jämförelse med andra skolor och över tid görs i viss utsträckning av elevhälsoteamet men analysen behöver dokumenteras och göras mer känd.

Resultaten av arbetet med normer och värden

Det är en god stämning på skolan både i klassrum, korridorer och ute på raster. Inspektionen visar att eleverna uppfattar skolan som trygg något som bekräftas av trivselenkäter och intervjuer med elever och föräldrar. Vissa relationsproblem har förekommit i en av årskurserna men har minskat betydligt genom aktiva insatser. Ett visst utanförskap finns för några elever. I en enkät vårterminen 2005 svarar cirka 10 procent av eleverna att de inte har någon att vara med på rasterna.

Eleverna arbetar i demokratiska former och anser att det är viktigt att de har inflytande över verksamheten. De anser att man lyssnar på och respekterar varandras åsikter. Arbetsron i klasserna är god. Eleverna är rädda om sin skola, något klotter eller annan skadegörelse förekommer inte.

Sammanfattning

Sörmjölle skolas resultat av arbetet med värdegrunden och elevernas kunskapsresultat i huvudsak är bra. Skolan bör dock bli bättre på att presentera målen i kursplanerna för elever och föräldrar. Skolan följer upp varje elevs utveckling,

men arbetet med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat i jämförelse med andra skolor och över tid behöver utvecklas.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I Sörmjölle skola arbetar personalen förebyggande och aktivt mot kränkande behandling på en rad olika sätt. Inom ramen för den dagliga verksamheten förs diskussioner om normer och värden när det uppstår situationer som föranleder detta.

En gång i veckan arbetar alla klasser med livskunskap där eleverna får lära sig lösa konflikter bland annat genom rollspel. Fadderverksamhet och högläsning med teman om hur man ska vara mot varandra är andra inslag i det förebyggande arbetet mot kränkande behandling. Trivselregler finns för Sörmjölle skola, men reglerna är gamla och en revidering av reglerna har påbörjats. Personalen anser att det är viktigt att elever och föräldrar blir delaktiga i detta arbete.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället hade Sörmjölle skola ett bra och tydligt handlingsprogram för att motverka kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet har nyligen reviderats. Många av eleverna känner dock inte till innehållet i programmet. Skolan har också ett antimobbningsteam. Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet i skolan fungerar bra, men att innehållet i handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör göras känt för alla elever.

Elevinflytande sker formellt via klassråd och elevråd. Klassråd genomförs en gång i veckan i alla klasser. Elevrådet sammanträder en gång i månaden. Specialläraren är med vid mötena som vuxenstöd. Eleverna är nöjda med det formella inflytandet även om det ibland kan ta tid innan besluten verkställs. Eleverna anser däremot att de inte har så stort inflytande över undervisningen. Elevenkät våren 2005 visar att 45 procent av eleverna i årskurs 3–6 anser att de inte i någon större utsträckning får sätta upp egna mål för skolarbetet. Det finns dock vissa tillfällen, som till exempel vid eget arbete, när eleverna kan påverka innehåll och planering av arbetet.

Samverkan med föräldrarna sker, förutom genom utvecklingssamtal och föräldramöten, genom skolrådet. I skolrådet träffar rektorn representanter för klas-

serna. Både skolan och föräldrarna bidrar med förslag till dagordning. Organisering av klasser och säker skolväg för eleverna är ett par frågor som diskuterats under senare tid. Föräldrarna anser att skolan lyssnar på föräldrarnas åsikter, men efterlyser mer information om kursplanernas mål. Information till föräldrarna sker också via veckobrev och skolans hemsida.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I Sörmjölle skola arbetar personalen i ett arbetslag. Skolbarnsomsorgens personal ingår i arbetslaget. Verksamheten är organiserad i fyra elevgrupper; förskoleklass, årskurserna 1–2, årskurs 3 och årskurserna 4–5. En dag i veckan sker undervisningen i Hörnefors skola, en mil söder om Sörmjölle. Det är främst i ämnena slöjd, hem- och konsumentkunskap för årskurs 5, simundervisning samt i viss utsträckning idrott som lokalerna i Hörnefors nyttjas.

Arbetsättet och arbetsformerna vid Sörmjölle skola är i huvudsak traditionella. Ibland arbetar skolan med teman. Hela skolan deltar till exempel i ett skrivprojekt där målet är att eleverna ska utveckla sin förmåga till berättarglädje, skrivglädje, fantasi och kunskaper i regler för skrivandet. Utgångspunkten för skrivandet är sagor och fabler. Tidigare arbetade skolan mycket i ett miljötema, men det tematiska arbetssättet har minskat under senare tid.

Sörmjölle skola var tidigare en F–6-skola, men läsåret 2005/06 går eleverna i årskurs 6 i Hörnefors skola.

Individanpassning och stöd

I Sörmjölle skola finns rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Stödet ges ibland i klassen, ibland i liten grupp men oftast enskilt. I skolan finns speciallärare och talpedagog som samverkar med klasslärarna på ett bra sätt. Fritidshemspersonal deltar ibland i klassen tillsammans med klassläraren. Alla elever i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen upprättas av speciallärare och klasslärare tillsammans efter en mall som är gemensam för hela kommunen. Elevvårdskonferens genomförs vid behov men under den senaste terminen har ingen elevvårdskonferens genomförts. Föräldrar och elever är nöjda med det stöd eleverna får och inspektionen visar att eleverna ges det stöd de behöver. Inspektörerna anser dock att skolan bör säkerställa att alla föräldrarna ges möjligheter att delta i utformandet av det åtgärdsprogram som upprättas för eleven.

Utvärdering av lärandet

Det finns en lokal arbetsplan för Sörmjölle skolenhet som bland annat innehåller en vision för skolan; ”Alla elever skall ges möjligheter att utvecklas optimalt utifrån sina förutsättningar”. Rubrikerna i planen är kunskapsmål, skolans värdegrund, elevers delaktighet och inflytande, samverkan mellan skola och hem, barn i behov av särskilt stöd samt ett kommunalsövergripande tema ”lika värde”.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder sig skolan av observationer, diagnoser, nationella prov, skriftliga uppgifter och portfoliodokumentation. Sörmjölle skola har påbörjat arbetet med individuella utvecklingsplaner (IUP). Uppföljning av målen i kursplanerna sker främst i svenska, engelska och matematik. Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin och förbereds genom en trivselenkät. Föräldrarna är i huvudsak nöjda med samtalen, men menar att samtalen handlar mest om elevernas sociala situation och hur det går i svenska,

matematik och engelska. Föräldrarna skulle vilja veta mera om hur det går för eleverna i samtliga ämnen, bland annat bör informationen förbättras i ämnen som bedrivs i Hörnefors skola.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Sörmjölle skola utvärderar sin verksamhet i slutet av våren. Till grund för skolans kvalitetsredovisning ligger uppföljningar, utvecklingssamtal, mätningar av den upplevda kvaliteten i form av elev- och föräldraenkäter. Alla skolor inom Hörnefors kommunalförvaltning har en gemensam kvalitetsdeklaration där det framgår vad elever och föräldrar kan förvänta sig av skolan. Rubrikerna i kvalitetsredovisningen följer till vissa delar arbetsplanen för skolan som till exempel skolans värdegrund, delaktighet och inflytande, barn i behov av särskilt stöd samt utbildningsresultat. Kvalitetsredovisningen innehåller mål och i viss mån redovisas resultat av måluppfyllelse, analys av resultatet och förslag på utvecklingsområden. Strukturen i kvalitetsredovisningen är otydlig, svår att följa och sambandet mellan skolans arbetsplan, kvalitetsdeklarationen och kvalitetsredovisningen saknas i viss utsträckning. Kvalitetsredovisningen är inget välkänt dokument för personalen och föräldrarna. Inspektörerna anser att kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den får en tydligare struktur och att personalen involveras i processen på ett bättre sätt så att kvalitetsarbetet blir ett medel att utveckla skolans verksamhet.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorn för Sörmjölle skola arbetar 50 procent och ansvarar för skola, skolbarnsomsorg med två fritidshemsavdelningar samt för förskolan, Korallen, med tre avdelningar. Administrativt stöd finns inte vid skolan utan finns vid Hörnefors skola. Rektorstjänsten har tidigare läsåret varit en tjänst på 75 procent och kommer att återgå till att vara en tjänst på 75 procent läsåret 2006/07. Rektorn har varit anställd vid skolan sedan september 2005, men har arbetat som rektor vid Sörmjölle skola tidigare. Det finns en tydlig mötesstruktur för rektorn och personalen. Skolan strävar efter att få en mötesstruktur som prioriterar pedagogiska frågor. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Inspektionen visar att rektorn är väl känd av eleverna och föräldrarna. En allmän uppfattning bland personalen är att rektor är kunnig och engagerad i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Personalen menar också att rektorn är intresserad av pedagogiska frågor, men att tjänstens omfattning gör det svårt för henne att hinna med att vara pedagogisk ledare. Inspektionen visar att ledningen fungerar väl, men inspektörerna ställer sig frågande till i vilken utsträckning förutsättningar finns för att bedriva ett pedagogiskt ledarskap i verksamheten.

Sammanfattning

Verksamheten vid Sörmjölle skola håller god kvalitet. Värdegrundsarbetet fungerar bra. Eleverna får det stöd de behöver. Elevinflytandet över undervisningen behöver stärkas. Ledningen för skolan fungerar bra. Arbetet med kvalitetsredovisningen behöver dock förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Eleverna i Sörmjölle skola har läsåret 2005/06 fortsatt i årskurs 6 i Hörnefors skola. Från och med läsåret 2006/07 återgår man till tidigare modell, det vill säga att eleverna börjar årskurs 7 i Hörnefors. För eleverna i Hörnefors kommun del finns en gemensam timplan. Enligt timplanen skall eleverna ha undervisning i de naturorienterade ämnena i årskurserna 1–5. Någon uppdelning av timfördelningen mellan ämnena biologi, fysik, kemi och teknik finns inte i timplanen. Inspektionen visar att undervisning i de naturorienterade ämnena i stor utsträckning handlar om biologi. Fysik, kemi och teknik kommer in i tematiska arbetsområden, men eleverna är inte medvetna om att de arbetar mot målen i dessa ämnen. Det innebär att det är tveksamt om eleverna har möjlighet att uppnå målen för årskurs 5 i alla de naturorienterade ämnena.

Elevers val brukar genomföras som en temavecka för hela skolan i slutet av vårterminen. Vid inspektionstillfället var det inte klart hur och när elevers val skulle genomföras. Eleverna hade ingen kännedom om begreppet elevers val.

Modersmålsundervisning erbjuds till elev som har behov av det.

Personalresurser

Sörmjölle skola har enligt den officiella statistiken 8,9 lärare per 100 elever. Det är högre lärartäthet än genomsnittet för Umeå kommun och för riket. Lärarna har pedagogisk utbildning och flertalet har mångårig erfarenhet av sitt yrke. Personalen som arbetar i skolbarnsomsorgen deltar även i skolverksamheten.

Kompetensutvecklingen styrs av kommunens, skolans och individens behov. Någon kompetensutvecklingsplan finns inte, men lärarna delger rektor sina önskemål vid medarbetarsamtal. Personalen är i stort sett nöjd med möjligheterna till kompetensutveckling.

Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning

Tillgången till utrustning och läromedel är god men vissa läroböcker är slitna, speciellt i engelska. Sörmjölle skola har inget eget referensbibliotek utan böcker måste beställas från Hörnefors. Datorer finns och används i undervisningen.

Skolornas lokaler är fräscha och ändamålsenliga. Sörmjölle skola saknar lokal för undervisning i idrott och hälsa. En del av idrottsundervisningen sker därför i Hörnefors, liksom undervisning i slöjd och hem- och konsumentkunskap. Skolan har närhet till naturen som de också använder i undervisningen.

Bokbuss kommer till skolan en gång i månaden. När eleverna har undervisning i Hörnefors nyttjas även biblioteket som finns där.

Sammanfattning

Verksamheten vid Sörmjölle skola har goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen. De materiella förutsättningarna är goda. Skolan bör dock säkerställa att undervisning ges i alla de naturorienterade ämnena i tillräcklig omfattning och att formerna för elevens val tydliggörs.

Datum	Ort
2006-06-12	Umeå

Ola Dahlgren
Ulrika Svedmark